

De de două ori în septemana: Joi-a și
Duminică; era când va pretinde im-
portanța materiei, va eși de trei sau
de patru ori în septemana.

Pretului de prenumerațiune.

pentru Austria:
anul întregu 8 fl. v. a.
diugetate de anu 4 fl. v. a.
patrariu 2 fl. v. a.
pentru Romania și strainetate:
anul întregu 12 fl. v. a.
diugetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core-
spundinti ai nostri, si de a dreptulu la Re-
dactiune Stationgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresă si corespundintiele, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea seu
speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor
orini, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anuole si alte comunicatiuni de
interesu privat — se raspunde câte 7 cr.
pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-
dutu. Pretiuu timbrului câte 30 cr. pen-
tru una data se antecipa.

Budapesta in 8 augustu n. 1874.

Cu numerulu de astadi alu foicei nostre
inocheiamu reporturile despre siedintiele Ca-
mei reprezentantiloru a Dietei unguresci; si
bindu că, pre cum aretamu mai la vale, pre-
parările ostili, ce se facu in Casa de susu
pentru legea electorala, ni dedita cauza de a
intrerumpu publicarea inceputa a legii nove-
latie electorale, — vom mai avé a ne ocupă
câtu-va de dezbaterile din Casa de susu, apoi
vom dá in data urmave altoru publicatiuni
de mare interesu, ce de multu astépta se vina
la rondu.

Eceletia sa, parintele metropolitu alu
nostru Procopiu, nou alesulu Patriarhu de
Carlovetiu, se afla de câteva zile in Viena,
plastandu eclararea situatiunei. In totu casulu
premane-poimane lu-asteptamu aici in capita-
la Ungariei, unde multe cause de urgentia au
si puse la cale.

Dupa reporturile ce ni stau pe mésa din
partile de diosu, in momentu pre langa cau-
za metropoliei nostre din Sibiu, ce se crede
a este sé devina veduta — atâtu de pre-
asteptate, *adunarea generala a asociatiunei
Transilvane*, ce poimane se intrunescu in
Déva, absorbé mai peste totu atentiunea pu-
blicia la Romani. Noi — nu potemu de câtu sé
bucuramu din anima pentru acésta vina
interesare a inteligintiei nostre de acésta
adunare, carea este unu momentu de vietia
ordinaria a nationalitatii nostre, si care
ce mai de aceea trebue sé fie demnu de noi.
Speramu că *decursul* adunării va co-
mpunde pe deplinu; asteptáloru comune si
a acésta dulce sperantia, selutamu cordial-
mente pre toti cei adunati!

Budapesta, in 8 aug. n. 1874.

Adunarea nationale francesa s'a
prorogatu, pre cum amintiramu in nrulu
precedente, mercuri in 5; parlamentulu
regiei — ieri, vineri in 7 augustu. Coste
lasatu tier'a regulata, in pace; ceea —
lasatu pre a sa in confusiune caotica;
pentru că maioritateri intrigantiloru, ce
ar a dispune de ea, intunerecu si tul-
burulu li trebue.

Alte sciri de interesu n'avemu din
strainetate, — déca cumva n'am vré sé
mintimu si noi de nou, despre faimele
reportate de unele diaria, cumca intre
Turcia si Romania seriosminte este sé
intrerumpu celu mai ageru *conflictu*, pen-
tru dreptulu de a inchieia tractate de
comerciu cu strainetatea, care dreptu
Romania lu-pretinde mortisiu si absolutu,
"omulu morbosu" din Stambulul lu-de-
lega ér mortisiu, si — in care cauza
interile mari unele ar fi pentru Romania,
cele pentru Turcia.

Partea cea mai interesanta in lucru
este, că resolutiunea si firmitatea tienu-
guvernului romanu se aplica dintr'o
partia, ce se crede cumca ar essiste in-
tre Romania, Serbia si Montenegro, in
pre privintia déjà se facu totu felulu
coniepture, si de unde se deduce, că
conflictulu póte sé mérga pan' la tur-
narea paci in Oriente si la deschiderea
a Cestiunei orientali. Noi — mar-
simu, că — nu ne tememu de nemicu
afara dora de aceea, că Romania
va lasá amagita de care-va patronu
si — va cede din dreptulu seu.

Mercuri-a trecuta si-deschise ses-
neea de estu anu — *Diet'a Croata* in
Croatia; dar domni nostri si cu foile
nu sciu si nu prevedu nici unu bi-
caci nu se potu familiarisá cu o Die-
de spiritulu nationale *nemagiaru*. Se
agu deci cu amaru, că — din acésta
asta data a peritu ori-ce opositi-
onistica! Vai, vai!!

"Este unu parlamentu trunchiatu"
scrie "Reform," si apoi continua:
ce góle in alu carora medilocu se
adunati intr'unu ghemu — totu
deputati, cari si in Budapesta ocupa
seu Casei representative, si despre
propriamente nime nu scie, că — óre

ei se tienu de guvernulu seu de opositi-
une? Ah! dar in Croatia calitatea loru nu
e dubia; acolo ei sunt mamelului de
partia nationale, functionari guverniali
popi si advocati, caroru li vine bine
a protege pre guvernulu.

Éta, cum mameluculu magiaru vedu
paiulu in ochii vecinului seu!

De altminte *Diet'a Croata* intr'ade-
veru este cam impededata in functiunes
sa libera, prin aceea adeca, căci domni
ministri magiari dificulta propunerile
guvernului nationale pentru ea.

Voce din provincia.

asupra novelei electorale unguresci.

Carasiu, in 1. augustu n. 1874.

Intre detorintiel cetatieniloru cátra
statu e un'a din cele mai principali: solvirea
dării; — măcar că detorintia de a perare a
tieroi, dupa tóte momentele caracteristice ale
ei, prevalédia.

Inre drepturile politice principale ale
cetatieniloru se numera la primul locu —
dreptulu de alegere pentru legelatiune.

Dara intre detorintia de a solvi darea
si intre dreptulu de a alege pentru Dieta nu
essiste nici o legatura mai de aprópe directa,
ca sé poti dupa regulele logice dice, că —
déca cineva nu solvesce darea, nici sé nu vo-
tedie; tocmai pentru că detorintiele cetatieni-
loru cátra statu sunt mai multe, si pentru că
— dupa mintea sanetósa, satisfacerea acelu-
— dupa potintia seu calificatiunea subieptu-
lului, conditiunea indreptatirea politica a
subieptului, apoi si drepturile cetatieniloru in
statu inca sunt mai multe si pentru că in fine
nici o detorintia anumita nu corespunde unui
dreptu anumitu si vice-versa, nici unu dreptu
anumitu nu impune o detorintia anumita —
absolutminte, ci — dupa mintea sanetósa,
tóte prin natura loru se sustienu de tóte,
conformu posibilitatii si necesitatii momen-
tane

Sé presupunemu insa, că detorintia de
a solvi darea, si déca nu corespunde, totusi
eciparédia dreptulu de alegere, si asiá sé le
punemu pentru unu momentu in legatura
mutua, directa. In acestu casu — e dreptu, că
cetatienu, care nu-si implinesce detorintia de
dare, sé nu se bucare nici de dreptulu de ale-
gere; e justu ca numai acelu a sé essercedie
dreptulu, carele si-implinesce si detorintia;
e cu cale ca acelu, carele e in restantia cu
implinirea detorintiei sé fia in restantia si cu
dreptulu de alegere.

Consulu — e unu ce nedreptu — la
alegere; pentru că dupa logica, nu este uni-
c'a detorintia, uniculu — ba nici celu mai de
frunte sorginte alu dreptulu.

S'a introdusu insa din presumtiunea, că
acelu cetatienu, carele platece dare mai
mare, adeca e mai avutu, corespunde orde-
namente si durabilimtu — mai multu po-
tulatelu de cetatienia, de câtu celu mai se-
racu; pentru că averea lu-léga cu mai poterie
legature de statu, si interesele lui aducu cu
sine ca sé se interessedie mai multu pentru sus-
tinererea statului, de câtu seraculu, carele
prin caderea statului nu are sé pérda nimic'a
seu forte putienu.

Este acelu logic'a si moral'a materialisti-
loru, cari astadi sunt de asupra si — judeca
totu numai dupa sine.

Destulu că — censulu presupune cum
ca acia, cari solvescu dare mai mare, sunt
mai buni, adeca mai securi cetatieni, de câtu
cari solvescu dare mai mica. Prin urmare nu-
mai celoru d'antaiu este ca sé se acórdé drep-
tulu de alegere.

Act e pipabile nedreptatea si falsitatea
principiului; dar principiulu asiá cum e, s'a
adoptatu de cátra legelatiune, si pre bas'a
acelui s'a fostu adusu legea electorala din
an. 1848.

Corigendu-se — si precisandu-se acuma
legea acésta, prin primirea §-ului 12, p. 5,
s'a adoptatu in legea electorala cátra acelu
principiu, inca unulu nou, asemenea nedreptu
si falsu, adeca censulu si respective dreptulu
electorale s'a adusu in legatura cu implini-
rea detorintiei de a solvi darea, resp. s'a
conditiunatu prin acésta, si s'a disu: *numai
acelu are dreptu de alegere, care si-a platitu
portiunea de dare.*

Acestu nouu principiu presupune, că nu-
mai acelu e cetatienu bunu, care si-impli-
nesce detorintia de a solvi darea si asiá
solvirea de dare o face de *suprema virtute
cetatenesca-patriotica.*

Cumca unu astfelu de principiu — pre-
langa aceea că nu este nici logicu, nici morale,
nu póte avé nici o legatura logica cu o lege
electorala, e unu ce pré firescu; precum s'a si
demstratu mai susu.

In nou'a lege electorala s'au santionatu
deci prin primirea §-ului 12 p. 5, doue prin-
cipie 1). *censulu*; 2). *implinirea unei anumite
detorintie politice*, adeca solvirea de dare,
prin atribuirea unei valori si normarea unei
legature — *nenaturali.*

Astfelu statului nostru publicu politicu
de dreptu, s'au datu base false si *nenaturali*;
astfelu domni magiari de la potere compro-
mitu patri'a si o slabescu!

Dar sé vedemu acuma, cum se potri-
vescu acele doue principia dessiuchiate in
un'a si aceea-si lego?

Dicemu fora tóta essitarea: nu se potri-
vescu de feliu; pentru că dupa principiulu de
censu, cei mai avuti sunt cetatienii caror'a li
se acorda dreptulu electoralu; éra dupa prin-
cipiulu implinirii unei anumite detorintie
politice — numai acelu a sé póte acórdá
dreptulu de alegere, cari si-au implinitu
respectiv'a detorintia.

Unu principiu paralisédia pre celalaltu.
Caci — seu sunt buni cetatieni, cari posedu
avere corespunditoria censului, seu sunt
buni cetatieni cari si-implinescu detorintia
de a solvi darea.

Déca pentru aducerea unei legi s'a
adoptatu unu principiu, acelu principiu tre-
buie tienu cu consecintia cea mai stricta in
intreg'a lege. De aceea, déca in nou'a lege
electorala s'a adoptatu principiulu de impli-
nirea a detorintieloru politice, atunci acestu
principiu trebuiá estinsu preste toti cetati-
nii, cari si-implinescu detorintiele politice,
fora a se sustiene numai censulu specialminte.
Sustinererea censulu de dare in bani, e in
contradicerea cea mai batatoria la ochi —
1. cu detorintia superióra de a perare a
patriei; 2. cu spiritulu nónei legi aduse pre-
bas'a principiulu de implinire a detorintieloru
politice.

Asiá dupa ratiunea legelatorica — séu
ar fi trebuit sé se pastredie numai si numai
principiulu de censu, adoptatu simplu in le-
gea din 1848, séu déca acuma s'a adoptatu
principiulu de implinire a detorintieloru
politice, ar fi trebuit ori cum stersu censulu
si reconoscute tóte meritele si detorintiele,
relative la conceptulu de cetatienu liberu alu
statului liberu.

Actu logic'a este nedispensabile, si absur-
dulu, intocmai casi nedreptatea legii magiare
— striga la ceru!

Unu juristu.

Budapesta, in 8 aug. n.

(*Baderanti magiare domnesci.*) Én s'au-
dimu, ce bine informati si dreptu judecatori
— sunt domni nostri si scriblerii loru. D'ar
— nime sé nu rida in hobote, ca sé nu se mania
mogiica suverana!

"Reform" cea magiara, informata de
unu preotu serbescu, carele mai de multe ori
i face veduta, scrie negru pe albu acestea:

"Indaru se opintescé "Zastava" a face
pre Ivacicovicu serbu, căci elu totu este ro-
manu, romanu adeveratu, si numele lui ori-
ginale nici n'a fost Ivacicovicu, ci — *Iva-
nescu.*"

"In dieces'a de Aradu nici candu n'a
fost episcopu de nationalitate serba; căci in-
teligintia romana de acolo pururia s'a ingri-
gitu, ca sé fie romanu. De la acestu privilegiu
nici o data nu s'au abatutu."

"Póte-se intipui, ca Romanii cari de
candu e lumea s'au portatu cu cea mai mare
antipatia cátra serbi, sé fie alesu episcopu
serbu — in contra romanului Popasu? — Nu.
Ivacicovicu, pana a nu fi consacratu de opi-
scopu, a trebuit sé se purifice naintea cre-
dintiosiloru sei, dovédindu că se trage din
parinti romani. Numai asiá a pusu elu pre
capu mitr'a episcopesca."

Eca o mica dar eclatante proba despre
priceperea, bunavointia si chiar onorabilita-
tea uneloru foi magiare domnesci!

Câte cuvinte, idei si afirmatiuni, totu
atâtea absurditati si mintiuni gróse!

Si acesti omeni pretindu a fi chiamati
sé ne stepanésca si sé conduca si fericésca
tier'a!!

*) NB. Familia — astadi atâtu de numerosa si
latita, se trage din Goruia in Carasiu si acolo s'a
scrisu si si astadi se scrie "Ivascu." Red. "Alb."

**) Déca ar fi intrebát'o cine-va pre inteligintia
romana, séu déca intr'adeveru ar fi avutu acelu privi-
legiu mai nainte de anulu 1833! Seraca lume; ce raru
lucru érá pana aci — unu episcopu romanu in diecele
romane! — Red. "Alb."

Ei, dar inca in nrulu seu de astadi
ce mogici publica aceea dragalasia de ea
"Reform," — si aceea nu mai multu de la au-
toru serbu, ci — de la unu Romanu. Ea, gen-
til'a foia, nu cutédia sé-si verse miserabil'a
anima si sé-si arete stupidulu sufletu sub
propria firma, ci — recurge candu la masc'a
de serbu, candu de romanu.

Pfui, rusine sé vi fie, domniloru de la
"Reform!" Despre articulu de astadi —
in nrulu viitoriu. —

Budapesta, in 7 augustu n. 1874.

Din ne-asteptatulu incidinte, că la beerii
nostri cei mari, la legelatorii nascuti ai tie-
rei, se incercá o agitatiune apriga, a nume
in contra §-lui 5 din novel'a electorale, care
§ statorcesc censulu pentru Transilvania cu
o dare directa de 8 fl. 40. subtragedu inasá
darea dupa castigulu personale si adauselu
pentru dessarcinarea pamentului, se incercá
agitatiunea prin colindári si informári perso-
nali si prin impartirea de pamflete, ce tiindu a
dovedi, că acelu censu este pré micu, incátu
descinde mai pon' la proletariatu si la sufra-
giulu universale, si că — prin intrugerea
legale a aceluia, "Transilvania este perduta
pentru nationea magiara!" — din acestu inci-
dinte — dicemu, ni se dede ocaziune a
vedé manifestatiuni — de altmintelega ne-astép-
tate, pentru dá ne convinge, cătu dá bine
conoscu guvernemintali nostri cu totu cu pre-
s'a loru — adeverulu!

Credindu adeca acestia, că prin rea acti-
unea Casei de susu s'ar periclitá votarea novelei
electorale asiá cum a esitu ea din Camera, si că
astfelu s'ar poté blamá guvernulu, se sufu-
care cu totii si inoepura a capacita pre-
Mariele-loru dinastii nostri ruginiti din Casa
de susu, si a li spune, că — acelu censu de 8 fl.
40 cr. nu e lucru micu; că acelu este multu
mai mare, decâtu celu din Ungaria, si că pen-
tru solvirea aceluia intr'adeveru se recere
posessiune de 30—40 de jugere de pamentu
cultivabilu, pre candu in Ungaria toamai pár-
tile cu pamenturi mai slabe au dreptulu de
alegere dupa câte 8 jugere si inca numai de
câte 1200 stangeni patrati.

Ba inca mai multu; la acésta ocaziune
domni deakisti ai nostri — si aceea reconos-
cura espresu, că agerimea, veninulu ce este
sé se mai adauga acelu §, nu póte fi indrep-
tatu de câtu in contra Romaniloru! (A se
vede "P.Lloyd" de ieri si alte foi.

Acésta si atât'a ni-au trebuit. Este
cea mai deplina justificare a imputatiuniloru
ce am facutu in acésta privintia domniloru
magiari — in Dieta si in "Albina," este recon-
noscerca unui adeveru mare prin acia, cari
pona aci pururia l'au negatu; este o satis-
factiune eclatante consciintiei nostre!

Veni-va timpulu, si — noi credemu că
elu nici nu mai e pré departe, candu domni
magiari, constrinsi de nevoile proprieloru
loru peate, tóte vor reconosce de pré inte-
meiate, câte noi astadi le imputamu, dar
pentru cari pona acuma inca nu au pricepere.

Intr'aceea, precandu noi scriemu acestea,
comisiunea de dreptu a casei de susu déjà fa-
cu ceea-ce noi nu cutesamu] sé supunemu,
că ar fi in stare sé face. Ea intr'adeveru a
modificatu §. 5 dupa propunerea ce facuse in
Casa de diosu b. Gabriel Kemény, adeca a
primitu censulu de 8 fl. 40 cr. cu eschiderea
din computare nu numai a dării de cástigu
personale si a adausului pentru dessarcinarea
pamentului, ci si a adausului mai tardiu la
darea directa! Catra acésta a mai stersu si
dreptulu comuneloru de participare la ale-
geri prin reprezentanti dupa fumuri, unu
dreptu garantatu prin legea de la 1848, des-
pre care se dice că — nu se modifica, ci nu-
mai se aplica si sistemisédia!*)

*) Astfelu, déca Cas'a magnatiloru ar primi
propunerea Comisiunei sale de dreptu si ar fi in stare.

Prin acestă domni magnati din comisiune sa dovedise, că — nu vor să se impare, în veci cu poporul și — nici cu dreptatea; și nu pricepu, nu pot să pricepa genul și societatea omenescă astfel, decât — înjugată capriului stupidu alu lor!

Dar — câte ca câte, numai de u'ar fi tocmai comisiunea justitiară a Casei; această însă arunca o umbra atât de neagră și urită asupra sentimentului, cugetului și respectului de dreptu alu magnatilor respectivi, încât această societate cu acești domni — Dumnezeu la unu Dumnezeu, trebuie să se impare omului cultu mai salbatic și necerșit, de câtu — codrii și pustietățile, locuite numai de fere!

Și apoi estă omeni vor să facă din patriă noastră unu stat de dreptu? Estă omeni să poarte civilizațiunea în Oriente?! — Ce ironia amara. —

Destulă că această modificare essentială a legii, carea deca s'ar primi de plenul Casei, ar face neposibile legea pan' la re-adunarea Dietei, — de oamdata ne constringe a întrerupe publicarea începută a legii, până să vedem rezultatul. —

În fine ca de o memorabilă caracteristica a miserabilității domnesce, mai fie aici amintit, că — foia dlui *Kecskeméthy Aurel*, adică „*Magy. Politika*“, nu se rusina a afirmă, cumca prin primirea §-lui 5 după testur'a sa din Cas'a de dion, s'ar creid de a dreptulu eganonia Romanilor cu Transilvania. Din această cauză laudat'ă foia pledă cu toate seriozitatea, pentru restrângerea dreptului de alegere alu Romanilor!

Apoi — ore noi calumniăm pre domni magiari de barbari?!? Ore noi suntem agitatorii contra magiarimii?!?!.

Budapesta, in 4. augustu n. 1874.*

Abia ni sesese foia din Oriente, care nu s'ar ocupă multu-pucinu de miscamintele spirituale nationale ale fratilor nostri Romani-macedoneni, respectivminte despre luptele și necesarile lor cu grecii, cari de unu timpu înceo — în tocmăi casă magiari nostri, prin toate medilăcele intrigei, amagirei și violintiei — mergu oblu intru a desnationaliză pe creștinii negreci, și în momentu mai vertosu pe Macedo-romani, pre cari de multu dedatu a-ii consideră de dati preda ambițiunii și nesatiului lor nationale.

Astadi „*Le Courier d'Orient*“ nr. 3562 din Constantinopole, — care dănu foia de opotriva casă „*Levant Times*“, a deschisu colonele sale pentru cauză a Romanilor asupriti de Greci, — ni aduce o aperlare energică a aspirațiilor romane din Macedonia, Epiru și Tesalia, a nune inconstanță atacurilor organului grecescu „*Thraiki*“, care — ca lupulu din fabula, acuză pre Romani de proselitismu nationalu în Turcia, pre candu totă lumea scia, că chiar Grecii sunt cari facu proselitismu nationale — în totă lumea.

În Macedonia astadi cert'ă se inverte în prejuru persoanei unui celebru barbatu romanu, *Apostolu Margaritu*, carele — ca unu adevăratu apostolu lucra neobositu pentru instrucțiunea romani a poporului romanu, prin care conduita a ea a devenitu groz'ă Grecilor și obiectu de necurmata persecuțiune alu Fanarului. Insuși Santulu parinte patriarhu de Constantinopole nu se sficece a denuncia la stepanirea turcăscă și a persecuți pre bietii Romani!

Spaciulu angustu nu ni permite, a ne ocupă astadata cu de amenuntulu de această cauză foarte interesantă; o amintiram pre scurtu numai — pentru ca onorabilulu publicu alu nostru să conoasca, cumca *Romanismulu* începu a se despartă și acolo, unde lumea intrăga l'a tinutu de adormitu totalminte; dar mai vertosu și de aceea amintim această

a sancționă celu mai aprigu și frivole afrontu facutu — d'o parte dreptății, de alta parte legii din 1848, de a treia parte poporului romanu din Ardeal, și peste tota poporului facia de clasele din fruntea statulu, — apoi §. 5, pre care noi la-publicaram în testulu legii din ardele precedinte (57), ar sună întregu astellu:

„În acele părți ale țării, asupra carora se estinde vigorea articolului II. alu legii transilvane de la 1848, au dreptu de alegere, cei-ce în comunitățile mari și mici, neocotindu dărea din căsăgulu personale, nice adănsulu pentru desărcinarea de pământu, nice adănsurile la dărea din căsăgulu personale, nice adănsurile la dărea după pământu, plătesc §. fl. 40 cr. la dărea de statulu.“

* Publicarea interdictă pentru lipsa de spațiu.

cauză, căci urmărind'o noi de mai multu cu buna atențiune, asiă ni se impare, că — pasirea cea pana la efrontaria cutesatoria a Grecilor de astadi — în Turcia, casă aici la noi, unde de asemenea tienut'ă mai nouă a concețienilor nostri de această nationalitate este forte batătoră la ochi, — stă intr'o legătura strinsă, unu felu de nescu causalu, și — adevărat'ă tendință este, a împedecă cultur'ă poporalor, pentru ca remanendu acelea intru întunerecu, să le pōta tienē în jugu și sploată în veci!

Acăst'ă impare a fi astadi parol'ă tuturor despotilor și tiranilor — pretotindeni în Europa, și acăst'ă e, la ce ni este detorință a atrage atențiunea poporului nostru și a credinciosilor sei conducători, pentru ca să conoasca, să judece și — să se scia orientă și portă facia de inamicii de mōrte ai binelui comunu. —

Aferisme politice — modernisme.

Marturisim, că am datu acestu titlu acestui articolu, pentru că ni lipsiă timpulu d'ă cugetă, care altulu ar respunde mai bine — interesantelor apartinuni, ce avemu să notăm în această rubrică.

Martirii politice bisericești se ivescu — decandu cu er'a nouă, ca ciupercile după o ploia caldă și mōsoasă.

În Prusso-Germania — cine ar mai scif spune numele și numerulu episcopilor și arhiepiscopilor și altor prelati catolici, cari — cu peptulu deschis și cu cărgi'ă în mana, aruncandu-se în luptă contra legii și poterii de statulu ce restringe libertatea bisericească, — adică sciti, cea papale și episcopale, — cadu victime poterii, condamnandu-se la închisōre și globe de mii de taleri, fiindu apoi tereiti cu fortia fizică în cutare penitentiariu publicu, ēr oficiulu și venitul lor secestrate!

Ei — dar nu numai țier'ă lui *Bismark* produce martiri bisericești, căci nu numai Prusso-Germania are episcopi și arhiepiscopi și cardinali romano-catolici: și țierile pre-naltiatului nostru domnu stepanitoriu au acestu mare merit, și — tocma ac'ă s'ă întemplatu de curenđu ceva, pre ce — avemu să punemu unu accentu dintre cele mai grave.

Oh, Dōmne! dar cine nu admira firmitatea de caracteru sēu de credință și convicțiune — până și în contrariulu sēu! pana și în lotru și talharu!!

Vai, și cine admira mai multu atare vertute, de câtu chiar cei-ce sentu că au mai puoina și că ar avē trebuintia de — mai multa.

Episcopulu de *Lintiu*, în Austria de susu, excelentissimulu *Rudigier*, este în această privință unu barbatu, cărui i-a mersu faim'ă, câtu tiene Europa. De câte ori a fost elu criticatu de regim și de organele lor și dogenitu chiar de monarhulu — pentru tie nut'ă sa facia de legile și ordenatiunile statulu, ce i se impareau nedrepte și vatematōrie de biserică! Nici că i pōsa.

Elu, infacișiandu se de curenđu în mai multe scōle confesionali la essamine, a nune cercetandu scōl'ă de la cenobiulu *Kremsmünster* caută ocaziune d'ă vorbi despre legile confesionali în Austria și despre nedreptatea acolora facia de prerogativele ne-alienabili ale bisericei romano-catolice, și fora totă rezerv'ă să sprimă naintea tēnerimei scōlastice, că — „santulu parinte, pontificulu din Roma, condamnă acele legi și că este detorință a creștinilor a li denegă sūpunerea și ale combote cu toate medilăcele, din toate poterile.“

Mai incolo — naltulu prelatu să fie vorbitu și despre martiriulu ce suferu episcopii persecuți în Prussia și să fie terminatu cu o profecia că — și pre densulu în Austria are să-lu ajunga asemenea sōrte!

Destulă că — foile centralistice constituționale toate răcnescu focu și veninu asupra renitentelii, asupra rebelului în contra legii, și turburatoriului liniscei publice; ēr tribunalulu competentu de jă să fie ordenatu tragerea în judecātă a parintelui episcopu de *Lintiu*. Acestui-a însă — nici că-i pōsa.

Dōmne! Ore noi romanii mai avē-vomu candu-va — omeni, prelati — cu convicțiuni, omeni, prelati — de credință și resoluțiune firma?!?

Sēu că — ore mai mare, mai grea se fie vatemarea catolicismului prin legile confesionali, votate de o adunare catolică și sancționate de unu domnitoriu dintre cei mai devotați fi

ai bisericei catolice, — mai mare, mai grea se fie acea vatemare, de câtu este aceea, pre carea ni-o fecera nōa Romanilor, nationalității nōstre, tuturor intereselor celor mai vitali ale nōstre — evenimentele de la 1867 incooia?

Sēu dōra — parintele *Rudigier*, să fie mai patrunsu de nedreptatea, ce se face bisericei bogate și grase, decâtu ai nostri episcopi nationali de — sugrumările ce se facu de vtdării și chiar essistintiei nōstre nationali?!?

Sēu ce... Că dōra nu vom pofti noi, ca prelatii nostri să urme esemplulu calcatorului de lege eppu de *Lintiu*!

Dōmne fereșce. Puru numai — convicțiune, credință și resoluțiune firma am dori să vedemu în Episcopii nostri; — cele lalte ar vedē apoi ei, că — cum le-ar face. —

Nu mai pucinu caracteristicu și instructiv este, fireșce pentru cei cu mințe și cu anima, de cari — vai ce pucini are timpulu modernu, — urmatori'ă scire telegrafică din *Berlinu*, despre o epistola ce semi-oficial'ă „*N. D. Alg. Z.*“ o publică, ca tramisă lui *Bismark* decâtă lucratori'ă din *Berlinu*, cu ocaziunea atentatului de mai de unadi din *Kislingen*. *Lucratori'ă* incredințidă pre marele Cancellariu, cumca și-au propusu și vor impli, a resbunā ori ce atentatu s'ar mai face în contra-i din partea clericilor, și adică: *Unu glontiu în contra lui Bismark, ce nu l'ar numeri, vor a resbunā cu uciderea unui episcopu; unu glontiu ce l'ar atinge, vor resbunā cu uciderea a doi episcopi; unu glontiu ce — fereșce Dōmne, i-ar costă vieti'ă, vor resbunā cu uciderea chiar a papei din Roma!*

Lucratori'ă se sprimu, că — „ei sciu cumca lucra în contra legii; dar — Ddieu li va iertă, căci și elu este tocmai ca și ei inamicu servitorilor lui Baal.“

Numit'ă foia, ce publică această minunată epistola, se sprime, că — „acestea sunt consecințele moralei iesuitice.“

Bravo *Bismark*! Dar — noi jurăm, că de multu — multu, dar mai vertosu de candu cu er'a nouă, inaugurată prin devisele: „*Forti'ă primedia dreptulu*“ și — „*Prin feru și sange*“, — la noi nici nu se mai vede și nici nu se mai sente, de câtu morală-iesuitică!

Ei bine: ce ar mai dice poteriile, deca poliție și moral'ă lucratorilor s'ar adoptă pretotindeni — ca de resbunare a nedreptăților?!?

Și totuși — condamnandu fora esitare poliție și moral'ă publicată de „*N. D. Alg. Z.*“ — admirăm pre lucratori'ă din *Berlinu*; pentru că ei arēta firmitate și resoluțiune. —

Viena, in 30 iuliu n. 1874.*

Suntemu noi una natiune cu magiari? (v.) Marele *Castellar*, la primirea sa solena în *Granada*, în diu'ă de 26 maiu 1874, vorbindu despre situațiunea patriei sale, despre periciele și necesarile natiunei spaniole, între altele s'ă sprimatu asiă:

„Noi dorim, noi cautăm libertatea; această este unu principu essentialu, dar forte essentialu alu civilizațiunii. Precum omulu singularu elu insuși trebuie să se conduca vieti'ă, fora de care calitate, dreptu și posibilitate, omulu n'ar potē să fie respondentu întru faptele sale, cari fapte lu-redica și apesa totu d'o data: întocmai asiă fie-care natiune trebuie să aibe dreptulu d'ă dispune ea insasi de sine, pentru ca astfelu ideile să aprinda și să petrunda prin diferitele peture ale poporului — pana susu în peturele cele mai nalte ale guvernului. De aceea celu mai d'antaiu principu ni este libertatea, libertatea d'ă ne conduce, d'ă dispune noi de noi, pentru noi. Noi am fost, suntem și vom remanē o partita liberale în ființă nōstră.“

„Pentru desvoltarea libertății, ordinea este o condițiune absolutu necesară, căci — unde ordinea lipseșce, lipseșce securitatea, și unde această lipseșce cu ea dispore ori ce libertate! — A ni ascură vieti'ă sēu essistint'ă, person'ă, famili'ă, fruptele muncii și economiei nōstre, li niscea și proprietatea nōstră, — acăst'ă este scopulu celu principalu, celu mai directu și mai folositoru — alu societății omenesci. Deca dvōstre veti vedē, că aceste bunuri sunt date la discretiunea, la draga voi'ă și placerea ori-cărui demagogu: atunci dvōstre în locu d'ă mai remanē intr'astu felu de societate de buna sēma mai bine ve veti re-

* Publicarea interdictă pentru lipsa de spațiu.

fugi în codrii pustii, unde nu ve astēpta naltă luptă, de câtu cu poterile orbe ale naturi, cari poteri nici odată nu sunt atât de militare, ca și permanința disolutiune a societății omenesci prin nesecuritate.“

Aceste cuvinte ale marelui orator și barbatu de statulu, — asiă credu, că merita să ni le intiparim nestergibili în anima, să le judecăm și pricepem bine-bine, să ne petrundem de ele în totă ființă nōstră — noi cei-ce ne numim nationali. Mie mi-au desceptatu în sufletu — întrebarea ce o pusei în fruntea acestui articolu: o data — pentru că domni magiari de la potere mereu pretindu, că — intrăga țier'ă nōstră, patriă nōstră, cu toate părțile ei din *Banatu* de peste *Muresiu* și din *Transilvania*, locuite în pre-cumpenința de *Romani*, intrăga această patriă a nōstră stravechia, constituē numai unu corp, o unitate publică natională, „natiunea ungara“, pre carea ei o numescu în limb'ă lor — cea magiara și o identifica intru totu cu gintea sēu cas'ă lor magiara, prin ce mereu și-insușira și patriă, și toate favorurile vieții publice de statulu, legelatiunea și administratiunea, adică dreptulu d'ă dispune și conduce toate — eschisivminte numai sie-si, pentru ei și după a lor cugetu, placere și vederi!

Ei bine: în decursulu secolor și pana astadi — dovedira ore domni magiari — capoitate — d'ă se ingrigi de noi, de poporulu romanu, spre binele, progresulu, securitatea morale, nationale și materiale a aceluia?

Domni și organele lor dicu — da; datele faptece și consciință nōstră publică — dela o margine la alt'ă a țierei, strigu — ba!

Domni și organele lor dicu — da; căci ēta, de unu mii de ani v'am ocrotitu, de n'ati peritu, ci sunteți și sunteți totu romanu, cu consciința romana.

Datele și faptele positive, — adevărescu că intr'adeveru am fost conservați, pre câtu adică ne a conservatu natur'ă nōstră tenace; dar — numai ca sclavi ai domnilor, [de cari aveau trebuintia, tocma pentru ca să se conserve și ei ca domni, și — intr'adeveru și astadi suntem conservați, precātu adică nu este cu potință ca să fim nimiciti de o data, dar — suntem conservați numai ca unelte, pentru scopurile domnilor.

Domni și organele lor dicu: sacrificăm pe fie-care anu sute de milioane pentru țiera, carea e comună; dăm multe milioane din pung'ă comună pentru scōle, pentru cultura, de carea? — totu sunt îndreptățiți a avē parte.

Datele și faptele positive — respundu: din toate acele multe milioane, luate de pre pelea nōstră, numai voi trageți folosu; voi sunteți cari vi le votati, voi cari le mancati; instrucțiunea, cultur'ă pre carea voi o respanditi pre cont'ă tuturor, este numai magiara, și — naturalminte calificată d'ă califică numai magiari; pentru cultur'ă celor trei milioane de *Romani* nu faceti nimic'ă, ba — poliție vōstră, legile vōstre unde numai potu o împedeca; — ēr unde în fine junetulu nostru ajunge de a se cultivă în scōlele și limb'ă vostră magiara, sustinute cu spesele comuni, deca invetiatur'ă magiara și-o traduce și preface romanescă, o face pe furisulu, în contra planului și spre neaqualu domnilor magiari!

În scurtu: domni magiari — se ngrigescu de sine, se ngrigescu multu și de poporulu magiaru, de natiunea magiara, și — toate câte depindu dela ei, le conduc spre scopurile magiare; de poporulu și natiunea romana — nimenea sub sōre nu este în stare a dovedē, că s'ar fi ingrigitu candu-va, sēu s'ar ingrigi astadi.

Ei bine: suntem noi intr'adeveru un'ă ce magiari? Ne cultivăm noi Romanii prin cultur'ă lor? Ne ingrasiamu noi — prin cea-ce inghitu de la țiera ei? Anim'ă și sumă, țier'ă nōstră romana — sentu bucuria, folosul — candu domni magiari conducu țier'ă și facu pre consiliarii supremi ai Tronului??? Iatori'ă nōstră natională — se imbogățesc și se ilustra prin aceea, că 100,000 de fii ai nostri servescu intr'o armată și — si-sacrifică cei mai frumoși ani ai vieții și — si-vērsa adesea sangele romanu pentru o gloria și o cauză ce pururia, în fața și după lege — alții și le insusiescu?!? . . .

Ei bine: unde e Romanulu acelu, numescă-se elu — pop'ă Aleas'ă sēu *Banatu* sēu —

si fie elu câtu va fi de plecatu s'eu atatu magiarimeii, — carele se cutedie a afirmâ: **Antaiu că, s'eu noi Romanii suntemu un'a magiarii; s'eu**

A don'a — că, magiarii se ingrigescu de privira cu poterea publica si din medilocele omni pentru noi Romanii si interesele noastre natiionali, culturali si materiali, casti pentru noi?

Precâtu timpu aceste d'oue dovedi si conditiuni lipsescu, starea n'ostra in statulu nostru, in patri'a n'ostra — este o nedreptate rigurosa la ceriu; libertatea n'ostra este o t'ina domnescă; de linisce si securitate intru noi — nici vorba nu p'ote se fie in acestu statu, ac'asta sistema.

Si cu tote aceste domni magiari tienu ostisii, că noi n'avemu nici o cauza de a plange in contra lor si că — in lumea n'ostre nu este t'iera cu mai multa libertate, decâtu Ungaria pertru poporale ce o guescu.

Nu mai merge cu mintiun'a, domniloru! Desiertu fictiunile, domniloru! Ori se dati si multa — s'ortea pop'oraloru nemagiare mane le lor, ori — faceti neposibile — ceea si liniscea, progresulu comunu si puteri in periclu chiar — patri'a si libertatea!

Si — aci nu va ajutâ nemi'a, nici lele ce vi le faceti, nici complotulu ce ati urtu cu nemtiulu.

Cetiti — evangeli'a lui *Castellar*.

Bunii nostri parinti!

Domni magiari, din grati'a lui Ddiu si Imperatului-Rege, dupa dreptu stapanitori nostri si ai tierelor de sub Coron'a S-lui *Infans*, se ingrigira, — facura ce facura ca *Gruia Liuba*, celu ce de trei luni s'engu-louescce palatulu libertatii magiare de *Vatuu*, se nu mai fie s'enguru.

Gratia v'oa, bunii parinti!

Joi in 6 aug. naintea scaunului juratiloru B-pestă, se pertractă si decise pocesulu de *assa* contra domnului *Georgiu Peviciu*, colaboratore internu la „Za-*ruca*“ din Neoplanta, omu teneru de 25 ani, pentru unu articlu intitulatu: „*Constitutio-nimulu magiaru*“, pre care articlu acusa-tulu publicu l'a aflatu *intaritoriu spre curare cu forti'a a p'acei si liniscei publice* — a aceea că dupa esperinti'a facuta cu oca-sia alegerii de deputatu in *Panciova*, s'a *scutu grele si injuriose imputatiuni natiunii magiare, constitutiunii magiare, guvernului si s'ului magiaru*.

Articulu — intr'adeveru, pe temeulu *scutu* intemplate la *Panciova* — vorbesce *barbari'a, vandalismulu si mongolismulu magiaru*. Dice că magiarimea in *Panciova* prezentatu cu *totulu asiatica si cruda ca-tele salbatesc*. Peste totu o ar'eta pre magia-re ca *desbracata de totu sentiulu de dreptate si civilitate*. Si in fine ar'eta, că natiionalitatele de ac'asta conduta a magiariloru sunt se afara de constitutiune si de lege.

Cine din acestea nu va reconosce, că *scutulu nostru serbu a' comisu crim'a cea grea de les'a suveranitate a domniloru magiari, si că a meritatu pe deplinu a fi scutiu in palatulu dela *Vatuu* alaturia cu *scuta*, a cărui expresiuni si crima inca au mai totu asemenea.*

Cu tote acestea inea, si pre langa tota *scuta* sperarea acusatului, domni jurati si *scutulu* tribunalu judecara pe acusat — se dreptu de vinovatu, se intielege! — dar mai la 8 luni de inchisore si la gl'oba nu de 300 fl. sfara de spesele procesului!

Inchinamu-ne v'oa, pre gratiosiloru stapanitori, acusatori si — judecatori ai no-

Bucura-te — *Gruia Liuba*, că — nu vei fi lungu timpu s'enguru ca cuculu — in *scutulu* libertatii magiare din *Vatuu*!

Condamnatulu a luat recursum de nu-*scuta*. Asi'a este form'a, dar — numai pen-*scuta* forma.

Diet'a Ungariei.

In *siedinti'a de marti, 28 iuliu n. a. o.*, presidiulu ordenariu, dupa cele formali presentate nescce legei sanctiunale.

Urma ordenea de di: *Continuarea desba-terii specialei asupra legii electorali.*

§§-ii 32—51 se primescu, dupa pucine sciri de una si de alta parte, conforme tes-tului originariu

§§-ii 52—55, contele *T. Csikky* pro-dune se se remita comisiunii centrale pentru a-ii redige din nou in acelu intielesu, ca votarea se se temple in tota tier'a in un'a si aceeași dia, si ca in nici unu cercu electo-rale se nu fie numerulu alegetoriloru mai micu decâtu 200, nici mai mare de câtu 600, in consonantia cu §-lu 25 alu articlulu de lege 42 din 1870.

Dupa unele respicări inse §§. 52—55 precum al §§-ii 56—58 se primescu conforme testulu originariu.

B. Orban propuna la §. 59, ca — la fi-sarea dilei de alegere, se se i'ee in considera-tiune serbatorile tuturor cofesiuniloru, pre-cum si dilele de tergu din diverse tienutri, ca nu cum-va alegetorii se fie tocmă retie-nuti prin aceste de la urna.

Si ac'asta propunere dupa pucine deslu-ciri se respinge, er §§-ii 59—75 se primescu conforme testulu originariu.

In §-lu 76 se dispune in modu s'enguru obligatoriu votarea publica; er unu votu se-paratu la ac'astu § pretinde votare secreta.

C. Matalay plededia pentru votulu se-cretu, ar'etandu avantajele ac'astui-a si speci-almente intonandu că eschide in mare parte posibilitatea de coruptiune si alte abuzuri.

D. Irányi inca apera votarea secreta, insirandu tote statel e unde e intrudusa, si accentuandu influintiele binefactorie ale ei. Propune totu odata unu proieptu de mo-dalitate a votării secrete.

L. Csarndony face istoriculu luptei libe-raliloru pentru introducerea votării secrete si se alipsece votulu separat.

I. Schwarz numesce votarea publica o „*fraude pia*“, ar'eta că partit'a de la potere nu mai prin ac'asta votare si-p'ote asecurâ mai-oritatea, vessandu ne'nteruptu pre alegeto-ri, parte amenintiandu-ii, parte corumpendu-ii. Pentru a scapâ tier'a de aceste medi-l'oce ale coruptiunii, se alipsece votulu se-paratu.

D. Eötvös se lauda, că partit'a deakiana e pentru votarea publica nu din interesu euistici, ci numai căci crede tare in barbat'i'a alegetoriloru, d'a se afirmâ nedependinti — pe facia!

C. Tisza e contra votării numai se-crete, obligatoria; căci ea debilita carapterulu dandu ocaziune alegetoriloru a se invetiâ se nu tiens promisiunile facute. De aceea pro-pune se se lase jurep'ditiunii respective drep-tulu d'a statorî ea votare ori publica, ori secreta; numerarea voturiloru inse se fie publica.

Fiindu tempulu naintatu, *siedinti'a* se redica. —

In *siedinti'a de mercuri, 29 iuliu n. a. o.*, sub presidiulu ordenariu, dupa cele formali, se presenta petitiuni, ce se stramitu comisi-unii petitionarie.

Urma ordenea de di: *Continuarea desba-terii asupra §-lui 76 din legea electorale.*

I. Iusth cere votarea publica, căci cea secreta are influentie stricatiöse asupra for-mării caraptereluiu.

E. Simonyi accentua, că cei ce nu vor a se despartî de votarea publica, o facu ac'ast'a din acea cauza, căci seiu, că prin votarea se-creta, nu vor pot'essece influentia asupra poporului dupa cum dorescu. Spriginesce propunerea lui *D. Irányi*.

B. Liptay se sfarma a ar'eta, că partit'a deakiana, d'aca e o masina, atunci e o masina cu consciintia de sene; căci membrii ei, des nu se pronuncia pre r'undu fiecarele la tote desbaterile, totusi votedia dupa consciintia, deorace in tempulu câtu vorbescu altii multe verdi si uscate, ei cugeta asupra obiectului de sub intrebare si-si forma pareri nedependinti. Intona apoi că votarea secreta presupune unu gradu superiore de cultura, nu casi celu alu alegetoriloru din Ungaria Se pronuncia pen-tru testulu originariu.

Al. Csikky spriginesce votarea secreta, er *I. Vécsey* cea publica.

C. Szatmary sustiene, ca se se lase libera voia alegetoriloru, precum vor afitâ mai corespondentiu imprejurârilor.

E. Horn e pentru votarea publica, căci precandu cea secreta nu eschide pressionarea si coruperea, pre atunci strica formarea de caraptere firme in cetatieni.

Urmandu acum votarea, majoritatea primesce paragrafulu 76 conforme testulu originariu.

§§-ii 77 — 80 se primescu nestrmutati — si nedificultati.

§-lu 81 dispune ca — retrageudu-se in decursulu votării toti candidatii afora de unulu, si anuciandu ac'ast'a formalmente presiedintulu comisiunii electorali, — candidatulu remasu, ne mai avendu contra-candidati, se se proclame deputatu alesu.

G. Molnár propune, ca numai atunci se incete votarea si se se proclame celu remasu, d'aca s'ar invoi cu dechiaratiunea candidati-loru retrasi si barbatii de incredere ai parti-teloru lor; la casulu contrariu inse se se continue votarea.

Mai vorbescu inca câti-va oratori con-tra §-lui 81 ca atare si pentru propunerea lui *G. Molnár*, apoi facendu-se votare, cu 78 contra 64 voturi se primesce testulu origi-nariu.

Siedinti'a se redica la 2 ore d. m.

Siedinti'a de joi, 30 iuliu n. a. c. Mai an-taiu se tiens *siedinti'a secreta*, in carea min-presiedinte presenta modificări referitorie la acele dispusetiunile din regulamentul casei, cari reguledu desbaterile in sectiuni speciali. Pentru desbateria ac'astoru modificări se de-cide a se tiens sambata inea *siedinti'a secreta*, apoi a se aduce acele in *siedinti'a publica* de aceeași dia. De altmintre, despre dec ursulu consultatiuniloru in *siedinti'a secreta* „*Albi-na*“ in nrulu penultimu a atinsu specialmintre cele ce ne interesadia.

In *siedinti'a publica*, ce urmâ, presen-tandu-se mai multe petitiuni, acelea se strametu comisiunii petitionarie.

Urma ordenea de dia: *Continuarea des-baterii specialei asupra novelei electorali.*

§§-ii 82—88, dupa o scurta desbateri, se primescu parte conforme testulu origi-nariu, parte cu unele modificări ne'nsemnate mai multu numai in stilu.

§-lu 89 dispune, că verificarea alesiloru se concrede Curiei regie; procederea ac'asteia, in ac'estu nou cercu de activitate a seiu, se va defini prin o lege noua, er pana atunci asupra verificării alesiloru va mai decide totu ca'sa reprezentativa.

G. Nagy recomanda votulu separat, care propune ca se nu se lase verificările de feliu mai multu casei reprezentative, ci se se prim'esca unu proieptu de resolutiune, in urm'a cărui-a regimulu se se avisedia, ca cu inceputulu sesiunii de t'omna se presente unu proieptu de lege pentru regularea procederei Curiei in cause de verificări electorali.

Dupa dispute pro si contra, §-lu 89 se primescu cu 83 contra 64 voturi, conforme testulu originariu.

§§-ii 90—95 se primescu nedificultati.

§-lu 96 dispune pedepsirea cu detragere pe trei ani a dreptului electorale si cu o multa banale pana la 1000 fl. s'eu cu inchisore pana la 6 lune — a toturoru ac'eloru, cari corupu s'eu se lase corupti la alegeri.

D. Irányi cere, ca se se pedepsesca coruptorii cu bani si inchisore totu odata.

Spriginindu-se parerea lui *Irányi* din partea unoru deputati, er de catra altii fi-indu aperatu testulu originariu, se primesce la votare redaptiunea comisiunii centrale.

D. Irányi doresce ca act se se adauga unu § nou, care se dispuna ca coruptorii prin *mancări si beuturi* se fie despoiati pe tre ani de dreptulu electorale si se fie pedep-siti cu multa de 1000 fl si 6 lune inchisore; er cei ce se lase a se corupe, inca se fie de-spoiati pe trei ani de dreptulu de alegere si se se pedepsesca cu multa pon' la 200 fl. v. a. — si cu inchisore pana la 3 lune.

C. Tisza reconosce indreptatirea propu-nerii lui *Irányi*; dar considerandu că osep-tările sunt mediloce de corupere tocmă ca si cele insirate in §-lu precedenti, propune ca §-lu propusu de *Irányi* se dispuna simplu, că sub pedepsele prescrise in §-lu 96 cadu si cei ce corupu s'eu se lase a fi corupti prin *mancări si beuturi*.

D. Irányi se alatura propunerii lui *C. Tisza*, renunciandu la a sa.

Min. *I. Szapáry*, splicandu că e forte anevoiosu a defini paua unde se estinde ospitalitatea si de unde incepe coruperea prin *mancări si beuturi*, — se pronuncia contra propunerii lui *C. Tisza*, resp. *Irányi*.

Fr. Pulszky demutara că celu mai ef-icace medilocu de corupere sunt osep-tările; reconosce influintiele stricatiöse a ac'estei cime in contra moralitatii publice, si do-

rindu stirpirea ac'astui reu, intre aplausela stangei, se ponuncia pentru propunerea lui *C. Tisza*.

Dupa mai unele vorbiri pro si contra, se pasiesce la votare nominal si cu 101 con-tra 51 voturi se prim'esce propunerea lui *C. Tisza*. 258 de deputati se afara in absentia!

Siedinti'a se redica la 1/8 ore d. m.

In *siedinti'a de veneri, 31 iuliu n. a. c.*, sub presidiulu ordenariu, dupa cele formali, se facu unele interpelatiuni de interesu se-cundariu si se dechiară de verificatu *G. Baw-ners*, deputatu alesu in *Mediasiu*, deal cre-dentialiele i fura redigiate in limb'a germana.

Urma ordenea de dia: *Continuarea des-baterii specialei asupra novelei electorali.*

§-lu 97 cuprinde dispusetiuni asupra vatemâriloru si agitatiuniloru contra vr'unei natiionalitati; §. 98 asupra agitatiuniloru contra integritatii statului si pentru a stramutâ cu violentia constitutiunea, adeca afora de marginile legislative; er §-lu 99 tiude ca se pedepsesca si pre cei ce se porta cu des-pretiu si urgisire facia de constitutiune si re-gimu.

Unu votu sepatatu propune eliminarea §-lui 99, er titulu §-loru 97 si 98 se se stramute asi'a, in câtu se se accentua că pedep-sele din §-ii ac'esti se referescu numai la fapte comise in decursulu alegeriloru.

Min. *I. Szapáry*, deal nu afa de super-flue dispusetiunile din §-lu 99, totusi in spe-ranti'a, că ele se vor intruduce in codicale penale, se alipsece votulu separat intru tote, si se invoiesce la stergerea poztulu §. 99.

A. Lázár cere eliminarea si a §-loru 97 si 98, căci ei restringu libertatea cuventului si — nu se potrivescu in legea electorale.

C. Tisza sustiene §-ii de sub intrebare; căci densii nu marginescu libertatea d'a vor-bi, ci punu frenu numai abuzului vorbirii, ceea ce — d'aca nu se intempla in vr'o t'iera, aduce cu sene consecintmente nedreptatirea de essistintia juridica a ac'elui statu.

E. Simonyi areta inconvenientiele si chiaru necesitatea §§-loru de sub cestiune si se alipsece propunerii lui *Lázár*.

E. Trauschenfels ar'eta, că ac'esti §§ sunt indreptati curatu contra natiionalitati-loru nemagiare. Tienendu deci că prin ei se despoia natiionalitatele pona si de posibilita-tea d'a-si aperâ drepturile municipale, se ala-tura propunerii lui *A. Lázár*.

I. Peczolay accentua, că cei ce se opunu ac'estoru dispusetiuni, au intentiune a lucrâ astu-feliu, in câtu se fie atinai de ele si de aceea dorescu eliminarea lor. Apera testulu primitu de min. *I. Szapáry*.

Eug. Popovics, ruteanu, presentandu-se si elu ca deputatu natiionale, facia de reflexi-unile lui *Trauschenfels* dice, că nu p'ote tiens dispusetiunile §-lui de sub intrebare de indreptate curatu contra natiionalitatiloru, ci din contra le considera chiar spre aperarea tuturor natiionalitatiloru si de aceea le pri-mesce. In drep'ta si stang'a magiara aprobări.

Punendu-se la votare, se primescu §-ii 97 si 98 conforme testulu originariu alu cu votulu separat, er §-lu 99 se sterge cu totulu. § 100—105 se primescu cu modificari ne'nsemnate.

§-lu 106 se prim'esce pre langa o modi-ficare din partea lui *Nehrebeczky*; §-ii 107, 108 si 109 se primescu nedificultati; §-lu 110 se prim'esce d'impreuna cu o modificatiune a votulu separat.

A. Molnár doresce ca dupa §-lu 10 se se adauga unulu nou de ac'estu cuprinsu: In acele parti ale tier'ei, unde s'a esserciatu ar. II. din legea ard'elena de la 48, acolo — pana la regularea legelativa a cereuriloru electorali, comitetulu centrale se p'ota esmite pentru upu cercu electorale — dupa trebutiune — si mai multu decâtu o comisiune conscriptoria.

C. Tisza doresce ca se se estinda ac'asta dispusetiune facultativa peste intr'ega tier'a. Min. *I. Szapáry* propune ca §-lu propusu de *Molnár* se se referesca numai la pre-gatirea primei conscriptiuni s'eu consenmatiuni de alegetori.

Se prim'esce propunerea lui *A. Molnár* pre langa adausulu si a ministrului si a lui lui *Tisza*.

§. 111 splica că Oradea-mare cu sub-urbiele sale fiindu ac'el sub o jurediptione unitarie, de sene statatoria, tramite numai unu deputatu. Asemenea specifică, că comi-tatulu *Crasna* tramite 2 deputati, er comita-

tulu Solnocului mediu cu cetatea Zilah trimetru trei reprezentanti la dieta.

A. Tavaszi propune eliminarea acestui §; căci și asiă la toamna are să se aduca lege noua în privința cercurilor electorale, conform proiectului de rezoluțiune primitu dejă.

Min. I. Szapáry se alatura propunerii lui A. Tavaszi.

Dupa o lunga disputa în această privință, facendu-se votare, se primesce propunerea lui A. Tavaszi.

§§-ii 112 — 120 se primescu parte nedificultati, parte cu modificări neînsemnate fara dificultate.

Ö. Szeniczey propune în numele comisiunii centrale urmatoriulu proiectu de rezoluțiune: Guvernulu să fie avisatu, ca înca Dietei de facia să presente unu proiectu de lege, prin care să se regulede procedur'a Curiei regie în caus'a verificării dreptului electorale.

Majoritatea respinge proiectulu de rezoluțiune.

Cu atât'a desbateres asupra novelei electorali este terminata.

Se anuncia pre ședinți'a viitoria cetirea novelei electorali și desbateres asupra modificării regulamentului casei.

Ședinți'a se redica.

Ședinți'a de sambata, 1. augustu n.a. c., sub presidulu ordenariu.

Ședinți'a de astadi mai antaiu fii secreta, facendu-se propunerii diverse, relative la modificarea unora §-i din regulamentulu casei, cari se vor amentii la ședinți'a publica.

Ședinți'a publica se deschise abia cãtra 11 ore.

Presedintele presentă consueptulu interpelatiunilor, propunerilor, proiectelor de rezoluțiune și de lege, cari înca nu s'au rezolvitu. Se însarcinã apoi presiululu, ca devenindu vacante vr'unu postu de deputatu în decursulu ferieloru, să faca dispușetiunile necesarie pentru indeplenirea aceluia a.

Se presentara mai multe petitiuni, ce se tramitu comisiunii petitiunarie.

Între acestea avem specialminte de amintitu urmatoriile:

Deputatul V. Babesiu, dupa ce încercã a strage atentiunea Casei, totalminte distrasa

în discursuri private scototose ocupata; ditiipa-ce de repetite ori rãga, să fie ascultatu, căci are să atinga două cause de însemnătate și să descopera abuzuri foarte mari; dupa-ce îndesierta întonedia că — a lasatu aceste importante obiecte pre timpul dupa votarea legii electorali, pentru ca să nu impedece nici o ora acea votare: îndesiertu începe a spune și aplicã obiectulu unei petitiuni, aratandu — cum unic'a dotatiune mai sicura si stabila a preotiei romane gr. or în părțile banatice și ungurene est sesiunea parochiale și cum acest'a se periclitã în multe locuri prin restantiile cele mari de dare, cari — mai ales în casuri de mörte a restantiilor, essecutandu-se și secestrandu-se pentru mai multi ani, despöia pre urmatori în parochii de subsistintia si asiãdara facu pastorirea sufletesca neposibile; — în desiertu tôte aceste, căci Cas'a si-continua scototulu si asiã propunatoriulu — postitu și de presiedinte — presenta în urma simplu urmatoriile petitiune.

1. A preotulu Ilic Ivacicovicu din Firiteasa, comitatulu Temisiulu, în care se rãga, ca din sesiunea parochiale, ce i s'a secestratu pentru restantiile de dare ale predecesorelui seu în parochia, să i se restituie diumetate spre a-si potè sustiené vieti'a si famili'a.

Dupa acest'a Babesiu ér se încercã a sipsã atentiunea Casei dorindu a aplicã obiectulu mai altoru petitiuni; tôte insa îndesiertu, si asiã presenta simplu:

2. Petitiunea numerosilor locuitori din opidulu Bosovicu în comitatulu Severinulu, prin care se rãga, ca spre constatarea marilor daune si abuzuri ce se comitu în padurile comune să se emita o comisiune investigatoriã cu participarea reprezentantelu loru dietale și astfelu să se scutésca si statulu de marile perderi, de cari este amenintiatu;

3. petitiunea cerculu de Almasiu din comitatulu Severinulu, prin care primarii si reprezentantii comunelor se rãga, ca proiectulu de rezoluțiune, pre care deputatii din

partea de a se multumi comisiunii financiare.

I. Schwarz aréta necesitatea si oportunitatea propunerii lu C. Tisza.

La votare, cu 71 contra 68 voturi se respinge propunerea lui Tisza.

§§-ii 99, 102 și 103 se primescu nedificultati, precum s'au propusu.

D. Szilágyi propune unu §. nov. în urm'a cărui-a la desbaterile comisiunilor potè să participe si deputatulu a cărui propunere se desbate.

Propunerea se primesce.

La-§. 104. C. Tisza propune, că ministrulu, propunatoriulu, ori raportoriulu să potã cere ca raportele comisiunilor de specialitate să se puna la ordinea dilei fora a se mai desbate ele în sectiuni; asupra acestei cestiuni insa să fie iertatu a core contrariulu daca ar vorbi nu mai multu decâtu două deputati din opozițiune, si apoi a se decide prin votu.

Propunerea se primesce.

§§-ii 111, 112 și 113 se primescu nedificultati; asemenea si cei de încheiere.

Se decide în urma, că Diet'a nu va mai tiené ședințiã meritoria în sesiunea presente, ci numai pentru primirea nunciului casei magnatiloru și pentru publicarea legiloru sancțiunate.

Ședinți'a se redica la 1 ora 55 minute d. m.

Varietati.

(O asemănare sãu paralela între Roma și Paris — de Victor Hugo.) Am amintitu și noi la rondulu nostru despre serbarea aniversariiei de 500 ani de la mörtea lui Petrarca, și cumca acestã serbarea s'a celebratu nu numai în Italia, ci și în Franca, anume cu mare pompa în departementulu Vaucluse la Avignon. La acestã serbatöria fiindu invitatu si marele postu si publicistu Victor Hug., si densulu pentru morbulu nepotulu seu nepotendu merge în persöna, a tramisu o epistola, plina de cele mai sublimi idoei, intru carea si-espriie parerea de reu, că nu potè fi de facia ca să salute pre frãtii Italiani, cari au ca să celebredie pre Petrarca. Despre marseillaise dice, că este vocea sudulu, dar — totu de o data si a viitorulu! Mai însemnata inea e, ce elu scrie despre Roma și despre Paris: „Potemu dice, că aci la Avignon are să se întelnésca Roma cu Parisulu; Roma carea a încununatu pre Petrarca, Parisulu, carele a luat cu asaltu Bastilla; Roma carea încoronedia pre poeti, si Parisulu carele descornedia pre regi; Roma carea glorifica cogutulu omenescu, Parisulu carele lu-scöte din eatusie. Imbracisiera acestoru două urbi-matro va fi grandioasa. Este imbracisiera a două idoei! Nemica nu potè să fie mai petrundiatoriu, dar nici mai linisitoriu. Roma si cu Parisulu să infratiescu intru sant'a comuniune a democratiei. . . .“

(Multiamita publica.) Subscriulu mi-tienu de cea mai strinsa detorientia, a aduce cea mai caldura multiemita dlui Nicolau Diamandi, comerciantu din Oradea-mare, carele a bine voitü în decursulu anulu scolarsticu 1873-74, a me provedé cu cartiru gratuitu. — Teodoru Papu, juristu.

(Tendint'a d'a magiariedã esa totu mai obtu pe facia.) Serbii nostri de multu s'au ingritu de teatru nationale si societatea lor, stationata ordenarminte în Neo-planta, peste vëra — merge de dà reprezentatiuni prin tôte părțile, une-ori impartindu-se si în două trupe. Astfelu si estu timpu. Destulu că reprezentatiunile acestei societãti devenira placute si bine cautate prin Buciu, unde poporatiunea mai mare parte este serba. Si — ce se vedü! Domnii magiari să speriarã că — teatru serbescu li încrucisiedia planurile de magiarisare! Toamai ni aducu foile scirea cumca în Teresiopole inteligint'a magiara s'a adunatu si a compusu unu memorandu cãtra min. de interne, unde cere, ca spre a redicã teatru magiaru, să se deé pe sãma teatru de acolo o subventiune de statu de 10,000 fl. la anu; „findu că magiarisarea începutã prin scöle are ne-aperata trebuștia de acẽbata spriginire.“ Va să dica — scopulu magiarisãrii se recunösce în faci'a lumii! —

(Testamentulu si lasamentulu lui Anselm Rothschild, de curendu reposatu în Viena.) Dupa scrirele ce se respandescu, reposatulu Roth-

schild se fie lasatu o avere de 250—260 milioane florini si anume cea mai mare parte finã lui seu antaiu si celui alu treilea nascutu, ér celui alu doilea nascutu se-i fie lasatu numai partea legale, pre candu ficeloru salé două se fie lasatu numai valöre cãte de două milioane. Positivu, e că — a lasatu 400,000 fl. pentru deforitate institute umanitari din Viena si 10,000 fl. pentru d'a fi impartiti între seracii totu si Vieni. —

(Dupa informatiunili positive se avemu)

Tabl'a regia din Pesta, ca a două instantia, în procesulu politicu contra lui Popescu din Oycea langa Panciova, a schimbatu sentint'a absolutöria a primulu tribunalu regiu din Pesta, si a judecatu pre inculpatu la arestu de șase lune, computandu-i-se timpul de arestu preventivu. De asemenea totu Tabl'a Regia în procesulu contra lui Bolianatiu din Satul-nou, ér langa Panciova, a intaritu sentint'a primei instantie, pre care tötã lumea a tienit'o de essagerata, judecandu ca pre inculpatu la trei ani de carcere greu. — Suntemu în rob'iã Vavilonulu! —

Cursurile la burs'a de Viena.

dupa înscindãrile telegrafice din 9 aug. n.
Rent'a în arg: 74.50; rent'a în hãrtia 70.90; sortiurile de statu din 1860, întregu 107. —; patriarie: 111. —; sortiurile de la 1864: 133.52; sortiurile instit. de creditu: 160.25; sortiurile ture: —; obligatiunile rurali yng: 77.50; transilvane: 74. —; banatice: 76.50; bucovinene: 81. —; actiunile inst. de cred.: 241.50; actiunile bancii nationale: 973. —; actiunile drumulu de feru austr. de nordu: 2000. —; actiunile drum fer. romanu: 45.50; ung. orientale: 51.50; imprumutulu ung. pentru drumurile ferate: 97.25; agiulu argintulu: 103.75; galbeni imp: 5.24; napoleonordori: 8.81; rubl'a rusa: 1.50; teruleru prusan: 1.62. —

Asemenate aceste cursuri cu cele ce am publicatu nainte de patru septemane, se aréta tendint'a hãrtteloru de statu schimbata cãtu va în susu, a aurulu si argintulu inea în diosu cu 1½%.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu

pentru licitatiune minuenda.

Pe bas'a planulu si a proiectulu de spese, aprobate prin decisiunea venerabilulu Consistoriu eparochialu gr. or. din Aradu sub datulu de 20 iuniu a. g. Nru 934, epit. 247, prin acest'a se escrie concursu, pentru acoperirea cu pleu albu a turnulu bisericii gr. or. d'in comun'a Dragoiesi, în comitatulu Temisiulu, protopresbiteratulu Hasiasiuului.
Sum'a totala a speseloru proiectate este 800. fl. v. a.

Doritorii, de a întreprinde acoperirea din cestiune, sunt cu stima invitati a se presentã la licitatiunea minuenda, ce se va tiené în Dragoiesi, Domineca la 4/16 aug. a. e. demaneti'a la 9 ore în localitãtile scölei confesionali, observandu-se totusi, că la licitatiune numai aciea voru fi admisi cari pe langa îndatinatulu vadiu de 10 %, se voru potè legitimã cã pesiedu inpotheca suficiente, si cã închiesiandulu contractu va fi obligatoriu, pentru întreprindetiuru indata dupa subscriere, era pentru comun'a bicericsca numai dupa esaminarea si aprobarea aceluia prin suslaudatulu Consistoriu.

Conditiiunile si planulu se potü vedé în tötã diu'a la presiedintele cemitetulu parochialu localu.

Din ședinți'a comitetulu parochialu, tiennta în Dragoiesi la 21 iuliu 1874. —1—2

Concursu

Conformu decisiului Venerabilulu Consistoriu diocesanu din Aradu de sub Nr. 621/ep.185, 1874, referitoru la edificarea unei scöle romane confesionali în comun'a Fibișiu, comit. Timisiu, subscriulu comitetu parochialu, prin acest'a deschide concursu de licitatiune minuenda.

Edificiulu este pretiutu la 5445 fl. 86½ cr. v. a. Doritorii, de a întreprinde zidirea scölei acesteia, sunt avisati a se înfaciã în diu'a de licitatiune, adeca în 6/18 augustu 1874, în localitatea casei comunali, unde pre langa depunerea vadiulu usitatu dupa pretiulu de estimatiune, se va întreprinde licitatiunea si închiesiarea contractulu, care apoi conformu ordinatiunei V. Cons. Nr. 1274/ep. 457 1871, se va substerne Veneratulu Consistoriu diocesanu spre revisiune si ulterioara aprobare.

Planulu edificandei scöle, precumu si conditiunile, se potü vedé în faci'a loculu la presiulu comitetulu parochialu. —2—3
Fibișiu, în 21 iuliu v. 1874.

Demetriu Miutu m. p. Nicolau Lepa m. p.
presied.comitetulu par. not. comit. parochialu